

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. *ἄμβων* ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης εἰσελθόντος εἰς τὴν δημώδη γλῶσσαν. Ἡ λ. καὶ παρὰ Μεουρσ. Ὁ τύπ. *ἄγκωνας* διὰ παρασυσχετισμὸν πρὸς τὸ *ἄγκωνας* (ἰδ. *ἄγκωνας*), τὸ δὲ *ἔμβωνας* ἐκ παρετυμ. πρὸς τὴν πρόθεσιν *ἐν*.

1) Τὸ ἐν τῷ ναῦ ὑψηλὸν βῆμα, ἐφ' οὗ ἀναγινώσκειται τὸ εὐαγγέλιον καὶ ἀφ' οὗ κηρύσσεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἄμβων κοιν. καὶ Κατπ. (Σίλατ. Συνασσ. Φερτ. κ. ἄ.): Ὁ δῆκως ἀνέβηκε ἔς τὸν ἄμβωνα γὰρ νὰ πῆ τὸ εὐαγγέλιον κοιν. Σήμερα δὲ ὡρὶς ἢ δίδασκους δίδαξι' πὰ ἔς τὸν ἄβουνα (ἢ δίδασκους=ὁ ἱεροκήρυξ) Λέσβ. 2) Ἀνάβαθρον ὑψηλὸν ἐντετοιχισμένον ἢ παρὰ τὸν τοῖχον ἐν τῷ ἐστιατορίῳ μονῆς, ἐφ' οὗ κατὰ τὴν ἐστίασιν τῶν μοναχῶν ὁ ἀναγνώστης ἰστάμενος ἀναγινώσκει θρησκευτικὰς ὁμιλίας Ἐθ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἄμβωνας Ρόδ. Ἐμβωνας Ρόδ.

ἀμέ ἐπιφών. Θράκ. (Μάδυτ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιφ. *ἄ* καὶ τῆς ἀντων. *μέ*. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. *ὠιμέ* ἐκ τοῦ *ὦ ἐμέ* καὶ ἀρχ. *οἴμοι* ἐκ τοῦ *οἴ μοι*.

Ἐκφράζει πάθος ψυχικόν, ἦτοι λύπην, ἀπελπισίαν κττ. ὡς τὸ ἀρχ. οἴμοι. Συνών. *ἀλλοίμονο*.

-αμζά κατάλ. παραγωγικὴ **-αμέα** ἀγν. τόπ. **-αμζά** πολλαχ. **-αμία** Ζάκ.

Ἡ κατάλ. ἀπεσπίασθη ἀπὸ τοῦ μεσν. οὐσ. *καλαμέα*, ὅπερ παρὰ τὸ ἀρχ. οὐσ. *καλάμη*, καὶ ἀπὸ τῶν συνθ. *ἀποκαλαμζά*, *βριζοκαλαμζά*, *γεννημοκαλαμζά*, *κριθαροκαλαμζά*, *σιταροκαλαμζά*. Διὰ τὴν τοιαύτην παραγωγὴν τῶν εἰς **-ζά** πβ. τὰ ἀρχ. καὶ μεταγν. *σίδη-σιδέα*, *φιλύρα-φιλυρέα* κττ. Ἰδ. BLangkavel Botan. spät. Griechen 124 καὶ ΓΧατζιδ. MNE 2,198 καὶ 205. Ὁ τύπ. **-αμία** ἐκ τοῦ **-αμέα**. Πβ. ΓΧατζιδ. MNE 198 κέξ. καὶ ΑΧατζῆν ἐν Byzant. - Neugr. Jahrb. 9 (1930/2) 72.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται 1) Ὄνόματα δηλοῦντα τὴν καλάμην δημητριακῶν καρπῶν καὶ ὀσπρίων, οἶον: *ἀραποσίτι-ἀραποσιταμζά*, *βρίζα-βριζαμζά*, *βρόμη-βρομαμζά*, *κεχρί-κεχραμζά*, *κουκκί-κουκαμζά*, *κριθῆ-κριθαμζά*, *κριθάρι-κριθαραμζά*, *ρεβίθι-ρεβιθαμζά*, *ρόβι-ροβαμζά*, *σιτάρι-σιταραμζά*, *φακῆ-φακαμζά*, *φασούλι-φασουλαμζά* κττ. 2) Ὄνόματα δηλοῦντα τὴν περιέχουσαν πρᾶγμά τι χώραν, ἐν τῇ ἀνατομικῇ, οἶον: *νεφρὸς-νεφραμζά*.

ἀμέθατος ἐπίθ. Σύμ.

Ἐκ τοῦ στερητ. *ἀ-* καὶ τοῦ ἐπιθ. **μεθατος* < *μεθαίρω*.

1) Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον δὲν ἔχουν ἄρει ἐκ τοῦ μέσου, δὲν ἔχουν σηκῶσει, ἐπὶ τραπέζης: *Τραπέζιν ἀμέθατον*. Συνών. *ἀσήκωτος*. 2) Ὁ μὴ καθαρὸς: *Τόπος ἀμέθατος*.

ἀμεθυσζά ἢ, Λεξ. Κομ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀμέθυστος*. Διὰ τὸν σχηματισμὸν ἰδ. *ἀ-* στερητ. 1 β. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Τὸ νὰ μὴ μεθύσκειται τις, νηφαλιότης.

ἀμέθυστος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν. Σάντ. Τραπ.) *ἀμέθυστε* Τσακων. *ἀμέθυγος* Πόντ. (Κοτύωρ. Σάντ. Χαλδ. κ. ἄ.) *ἀμέθ'γους* Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀμέθυστος*. Τὸ *ἀμέθ'γους* ἐκ τοῦ ἀμαρτ. *ἀμέθυγος*.

1) Ὁ μὴ μεθυσθεὶς, νηφάλιος κοιν. καὶ Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Τσακων.: Ὁλ' ἐμέτοανε, ἐγὼ μονάχον ἀμέθυστος εἶμαι (ἐμέτοανε = ἐμέθυσαν) Τραπ. Τοῦ τελευταῖοι δύο μῆνοι ποτὲ δὲν -ῆ- ὥράκα ἀμέθυστε τὸ μακαρίτα (τοὺς τελευταίους δύο μῆνας οὐδέποτε εἶδον ἀμέθυστον τὸν μακαρίτην) Τσακων. || Φρ. *Τὴν ἀμέθυστη ζωὴ μου νὰ τὴν ἔχουν οἱ ἐχτροί μου* (σκωπτικῶς, ἐπὶ τῶν συχνάκις μεθυσκομένων) Θήρ. 2) Ὁ μὴ ἀγαπῶν τοὺς πότους Ἰων. (Κρήν.) 3) Ὡς οὐσ., πολῦτιμός τις λίθος λόγ. πολλαχ.

ἀμελα ἐπίρρ. Πόντ. (Χαλδ.) *ἀνάμελα* Κύθηρ. Κῶς Πελοπν. (Βούρβουρ.) Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἄμελος*. Ὁ τύπ. *ἀνάμελα* καὶ παρὰ Βλάχ.

Χωρὶς προθυμίαν, μὲ ἀμέλειαν, ἀμελῶς ἐνθ' ἀν.: Ἄμελα εὐτάει τὴν δουλείαν (κάμνει τὴν ἐργασίαν) Χαλδ. Συνών. *ξανάμελα*.

ἀμελάγρα ἢ, Λεξ. Πόππλετ. Λάουνδ. Περίδ. Λεγρ. ἀναμελάγρα ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνῶν 23 (1911) 160.

Τὸ μεσν. οὐσ. *ἀμελάγρα*. Τὸ ἀναμελάγρα ἐκ τοῦ ἀνάμελος, δι' ὃ ἰδ. *ἄμελος*.

Ἐλλειψὶς δραστηριότητος καὶ προθυμίας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἔργου τινός, νωθρότης, ὀλιγωρία, ραθυμία. Συνών. *ἀμέλεια*, *ἀμελησία*, *ἀμελιζά*, *τεμπελιζά*.

ἀμέλεια ἢ, Πόντ. (Κερασ.) *ἀμέλειμα* Πόντ. (Κερασ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀμέλεια*.

Ἄμελάγρα, ὃ ἰδ.: Ἄσ' σ' ἐσὸν τὴν ἀμέλειαν ἢ δουλεία ἐχτύπεσεν ὀπίσ' (διὰ τὴν ἰδικὴν σου ἀμέλειαν τὸ ἔργον ὠπισθοδρομήσει).

ἀμελές ὃ, Θράκ. (Σαρεκκλ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) *ἀμιλές* Θράκ. (Κομοτ. Μάδυτ.) *ἀμᾶλά* ἢ, Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ Ἀραβοτουρκ. *amele*.

1) Σύνολον ἐργατῶν ἐκτελούντων ἔργον τι ἄνευ ἀμοιβῆς Θράκ. (Μάδυτ.) Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.): *Πάγω-δουλεύω ἔς σὴν ἀμᾶλᾶν* Χαλδ. 2) Ἐργάτης, συνήθως ὁδῶν καὶ σιδηροδρόμων Θράκ. (Κομοτ. Σαρεκκλ.) Λυκ. (Λιβύσσ.)

ἀμελέτητος ἐπίθ. σύνθηθ. *ἀμιλέ'τους* βόρ. ἰδιώμ. *ἀμελέτητε* Τσακων. *ἀμελέτιγος* πολλαχ. *ἀμιλέ'γους* βόρ. ἰδιώμ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀμελέτητος*.

1) Παθ. ὃ μὴ μελετηθεὶς, ὃ μὴ μετ' ἀκριβείας ὑπολογισθεὶς λόγ. σύνθηθ.: *Δουλειὰ ἀμελέτητη*. Πράγματα *ἀμελέτητα*. β) Ὡς οὐσ., διάβολος, σατανᾶς κατ' εὐφημισμὸν (δηλ. ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον δὲν πρέπει ἢ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μελετήσῃ, νὰ μνημονεύσῃ τις) πολλαχ. γ) Τὸ θηλ. *ἀμελέτητη* ἢ, ἢ νόσος εὐλογία Ζάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Ὀλυμπ.): *Ἐβγαλε τὴν ἀμελέτητη Ὀλυμπ.* δ) Ὁ διαλείπων πυρετὸς (κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσ. *θέρημη*) Κύθηρ. ε) Τὸ οὐδ. *ἀμελέτητο* τό, δαιμόνιον τι Πελοπν. (Μαντίν. κ. ἄ.) ς) Ὁ μῦς πολλαχ. Συνών. *κουφό* (ἰδ. *κουφός*). Πβ. ΑΧατζῆν ἐν Ἐπιστημ. Ἠχ. 17 (1930) 35 σημείωσ. 2. ζ) Πᾶν ἔρπετον τὴν πρώτην ἐκάστου μηνὸς (διότι πιστεύεται, ὅτι διὰ τοῦ εὐφημητ. ὀνόματος ἀπο-

